

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 436/2021-36

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kotosom, Žižkova 6, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 28/2011 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 28/2011 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice I **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 28/2011 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadost'učinenie v sume **2 000 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Košice I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 8. júla 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa (doplnená podaním sťažovateľa doručeným ústavnému súdu 26. novembra 2021) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 28/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 436/2021-15 z 30. septembra 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že napadnuté trestné konanie, ktoré začalo 9. marca 2011 podaním obžaloby na okresnom súde v trestnej veci viacerých obvinených vrátane sťažovateľa pre spáchanie obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmov z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), ods. 4 písm. a) Trestného zákona, prebieha viac ako 10 rokov a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne skončené. Okresný súd rozhodol prvým rozsudkom z 10. novembra 2015, ktorý bol uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 To 7/2016 z 12. júla 2016 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie prejednanie a rozhodnutie.

V poradí druhý rozsudok okresného súdu z 12. februára 2019 bol tiež zrušený uznesením krajského súdu č. k. 4 To 66/2019 z 27. decembra 2019 a trestná vec bola okresnému súdu vrátená, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Predseda okresného súdu v prípise č. k. Spr 151/20 z 21. januára 2021, ktorým odpovedal na sťažnosť sťažovateľa na prietahy v predmetnom konaní, o. i. konštatoval, že sťažnosť sťažovateľa na prietahy je dôvodná, a to za obdobie od podania obžaloby (t. j. od 9. marca 2011) do 31. decembra 2019.

Dňa 31. decembra 2019 sudcovi okresného súdu, ktorému bola trestná vec sťažovateľa pôvodne pridelená, zanikla funkcia sudcu. Vec bola pridelená novému sudcovi okresného súdu, ktorý 22. júla 2020 vzniesol námietku zaujatosti, pričom krajský súd uznesením z 28. augusta 2020 rozhodol, že sudca okresného súdu je vylúčený z vykonávania úkonov v predmetnej trestnej veci. Z krajského súdu bol príslušný spis doručený okresnému súdu 6. októbra 2020 a trestná vec bola 7. októbra 2020 pridelená novému sudcovi okresného súdu, ktorý nariadil termín hlavného

pojednávania vo veci na 26. január 2021, ktorý bol však z dôvodu vyhlásenia núdzového stavu zrušený. Nový termín hlavného pojednávania bol nariadený na 3. marec 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstatnom namieta, že nesústređeným, neefektívnym a neprímerane dlhým napadnutým konaním došlo k porušeniu jeho označených práv.

Pokiaľ ide o faktickú zložitost' predmetnej veci, podľa názoru sťažovateľa sa napadnuté konanie síce môže javiť ako fakticky zložitá, avšak s prihliadnutím na súčasnú dĺžku konania (viac ako 10 rokov) musia byť všetky skutočnosti pre rozhodnutie v trestnej veci okresnému súdu zrejmé.

Podľa názoru sťažovateľa pried'ahy v napadnutom konaní svojim konaním nezavinil, keďže počas celého súdneho procesu bol vo výkone trestu odňatia slobody a bol tak okresnému súdu k dispozícii, riadne a včas si plnil všetky povinnosti uložené mu konajúcim súdom, na pojednávaniach sa buď zúčastňoval osobne, alebo dal súhlas na pojednávanie v neprítomnosti.

Sťažovateľ z pried'ahov v napadnutom konaní viní okresný súd, keď krajský súd dvakrát zrušil rozsudky okresného súdu, pričom v uznesení z 27. decembra 2019 krajský súd o. i. explicitne poukázal na pochybenia okresného súdu, ktoré spočívali najmä v nerešpektovaní právne záväzného názoru krajského súdu, nezistení skutkového stavu bez dôvodných pochybností a nesprávnom právnom posúdení veci, v dôsledku čoho okresný súd svojim konaním a nevyužitím právne dostupných a relevantných inštitútov zavinil vznik pried'ahov v trestnom konaní sťažovateľa.

Sťažovateľ zároveň poukázal aj na prípis predsedu okresného súdu z 21. januára 2021, v ktorom aj samotný predseda okresného súdu konštatoval pried'ahy v konaní v období od podania obžaloby (9. marec 2011) do 31. decembra 2019. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd ani po 31. decembri 2019 nepostupuje efektívne, pričom o jeho trestnej veci nebolo do podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

Nad rámec uvedeného sťažovateľ poukázal aj na skutočnosť, že v dôsledku zbytočných pried'ahov v napadnutom konaní nebolo možné započítať väzbu v jeho veci (v dĺžke 1 roka, 8 mesiacov a 16 dní) do výkonu trestu, za ktorý bol už právoplatne odsúdený iným súdom. Túto skutočnosť je podľa názoru sťažovateľa potrebné náležite zohľadniť v rámci rozhodovania ústavného súdu o celkovej sume primeraného finančného zadosťučinenia.

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných pried'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných pried'ahov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur a trovy konania.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa, k ústnemu pojednávaniu

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. V podaní doručenom ústavnému súdu 27. októbra 2021 predseda okresného súdu k ústavnej sťažnosti v podstatnom uviedol, že obžaloba v predmetnej veci bola na okresnom súde podaná 9. marca 2011, pričom okresný súd dosiaľ právoplatne nerozhodol. Zároveň zdôraznil, že pôvodný zákonný sudca prestal k 31. decembru 2019 vykonávať funkciu sudcu z dôvodu odchodu do dôchodku, a preto opatrením zo 14. januára 2020 bola vec 15. januára 2020 pridelená novému zákonnému sudcovi JUDr. Poprockému, ktorý 22. júla 2020 oznámil krajskému súdu námietku zaujatosti vo veci, na základe ktorej bol uznesením krajského súdu z 21. augusta 2020 vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Následne bola vec 7. októbra 2020 pridelená novému zákonnému sudcovi JUDr. Mitterpákovi. Podľa názoru predsedu okresného súdu od pridelenia veci tomuto sudcovi okresný súd vykonáva úkony plynule a bez prietáhov a všetky úkony smerujú k rozhodnutiu vo veci samej, aby bolo rozhodnuté v čo najkratšom možnom čase, aj keď viacero termínov hlavných pojednávaní muselo byť zrušených, resp. odročených v dôsledku pretrvávajúcej nepriaznivej epidemiologickej situácie na Slovensku. Predseda okresného súdu však zároveň konštatoval, že v priebehu konania došlo k viacerým úsekom nečinnosti zo strany bývalých konajúcich sudcov a aj postup okresného súdu po rozhodnutí odvolacieho súdu vykazoval znaky neefektívnosti a nesústreďenosti. Na druhej strane predseda okresného súdu poukázal na skutočnosť, že vec sa javí po skutkovej stránke ako zložitejšia s nevyhnutnou potrebou rozsiahleho dokazovania, pretože trestná činnosť je z hľadiska svojho druhu špecifická, pričom je nutné vypočúť viacero svedkov a vykonať aj ďalšie dôkazy. V dôsledku vynútenej zmeny zákonného sudcu bolo nutné zopakovať celé dokazovanie odznova, čo značnou mierou prispelo k celkovej dĺžke súdneho konania. Napriek už uvedeným okolnostiam však predseda okresného súdu uzavrel, že celková dĺžka napadnutého súdneho konania je z hľadiska dodržiavania základných práv dotknutých osôb ústavne neakceptovateľná.

Nový zákonný sudca po predložení chronológie vykonaných procesných úkonov uviedol, že na hlavné pojednávanie nariadené na 27. október 2021 sú predvolaní svedkovia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí boli v posudzovanej veci spoluobžalovaní, avšak rozsudok u nich je právoplatný a vzhľadom na nesúhlas so zmenou senátu je potrebné vypočúť ich (ako svedkov). Po výsluchu bude stanovený ďalší procesný postup.

III.2. Replika sťažovateľa:

7. K vyjadreniu okresného súdu sa sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 1. decembra 2021, pričom zotrval na svojej argumentácii uvedenej v ústavnej sťažnosti. Možno zhrnúť, že podľa názoru sťažovateľa skutočnosť, že vo veci konajúce súdy náležite nezistili skutkový stav za obdobie viac ako 10 rokov, objektívne preukazuje neefektívnosť postupu okresného súdu v trestnom konaní, rovnako aj jeho nečinnosť.

III.3. K ústnemu pojednávaniu:

8. Podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti upustiť od ústneho pojednávania, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že v napadnutom trestnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, keďže ani po viac ako desiatich rokoch od podania obžaloby nebolo o jeho obvinení okresným súdom právoplatne rozhodnuté. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd v jeho veci koná neefektívne, pričom dĺžka tohto konania je neprimeraná, čím malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento stav nečinnosti okresného súdu a pretrvávajúci stav právnej neistoty žiada sťažovateľ kompenzovať aj priznaním primeraného finančného zadosťučinenia.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (I. ÚS 11/08, I. ÚS 306/2016, I. ÚS 100/2017, II. ÚS 239/2020). Nemožno pochybovať, že aj povaha predmetného trestného činu si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

14. Pokiaľ ide o posúdenie podľa kritéria právnej a faktickej zložitosti veci, konanie predstavuje z právneho hľadiska trestnú vec tvoriacu štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdov, preto ju nemožno považovať za právne zložitú. Podľa názoru ústavného súdu však vec sťažovateľa vykazovala istý stupeň faktickej zložitosti veci, keďže trestné konanie sa vedie proti viacerým spoluobžalovaným. Treba však zároveň zdôrazniť, že okolnosť skutkovej zložitosti veci doterajšiu neprimeranú dobu konania neovplyvnila zásadnejším spôsobom, keďže rozhodujúcimi faktormi, ktoré mali negatívny vplyv na plynulosť postupu konania v trestnej veci sťažovateľa, boli zistená nečinnosť okresného súdu a predovšetkým jeho neefektívny postup popísaný v ďalších bodoch odôvodnenia tohto nálezu.

15. Pri hodnotení správania sťažovateľa v preskúmanom konaní ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. V súhrne možno správanie sťažovateľa hodnotiť ako súčinnosť, ktoré neprispelo žiadnym spôsobom k predĺženiu doterajšej dĺžky napadnutého konania. Sťažovateľovi teda nie je možné vyčítať žiaden podiel na nečinnosti súdu, čo netvrdí ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu v napadnutom konaní predovšetkým poukazuje na to, že trvanie trestného konania od podania obžaloby prokurátorom do podania ústavnej sťažnosti (8. júla 2021), teda v trvaní viac ako 10 rokov, treba už samo osebe považovať za neprimerané, neospravedlňiteľné, a teda za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (m. m. I. ÚS 66/03, II. ÚS 367/2013).

Vzhľadom na celkovú dĺžku konania ústavný súd hodnotí postup okresného súdu ako neefektívny bez potreby vyhodnocovania jednotlivých čiastkových úkonov okresného súdu.

17. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v namietanom konaní pritom ústavný súd taktiež osobitne zdôrazňuje, že v zmysle jeho ustálenej judikatúry môžu byť zbytočné prietahy v konaní zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho nesústredenou a neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08). V súvislosti s posudzovaním efektívnosti činnosti všeobecného súdu teda ústavný súd nepovažuje za podstatné množstvo úkonov, ktoré všeobecný súd vykonal, ale považuje za rozhodujúcu predovšetkým skutočnosť, či ich vykonanie bolo efektívne, rešpektovalo zásadu procesnej ekonómie a zásadne vytváralo podmienky na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľa (II. ÚS 33/99, II. ÚS 71/01, I. ÚS 298/08). Vychádzajúc z požiadavky efektívnosti, tak za bezprietahové konanie nemožno považovať postup všeobecného súdu, ktorý síce koná v predmetnej veci v zásade plynulo, avšak takmer celý priebeh napadnutého konania je poznačený neefektívnosťou a nesústredenosťou jeho postupu, čo má zásadný vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania. O neucelenosti postupu konajúceho súdu, resp. o nesústredenej a neefektívnej činnosti súdu v tej-ktorej veci pritom obvykle svedčí, že ním vo veci vydané rozsudky boli odvolacím súdom rušené ako predčasné, opierajúce sa o neúplné a nejasné skutkové zistenia. Následne boli vrátené prvostupňovému súdu na ďalšie prerokovanie a rozhodnutie (IV. ÚS 72/2010).

18. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na nesústredenú a neefektívnu činnosť okresného súdu, ktorý sa dopustil viacerých procesných pochybení, ktoré vzhľadom na ich kvalitu viedli v konečnom dôsledku k zrušeniu prvého aj druhého rozsudku krajským súdom. Krajský súd vo svojich zrušujúcich uzneseniach na tieto procesné pochybenia okresného súdu poukázal (nerešpektovanie právne záväzného názoru krajského súdu, nezistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností, nesprávne právne posúdenie veci). Zároveň aj predseda okresného súdu v prípise z 21. januára 2021 konštatoval prietahy v predmetnej veci v období od podania obžaloby (9. marec 2011) do 31. decembra 2019.

19. Možno uzavrieť, že už samotné trvanie napadnutého trestného konania presahujúce 10 rokov od podania obžaloby je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné, ničím neospravedlňiteľné a nepochybne signalizuje, že v ňom nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania.

Preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

20. Sťažovateľ namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to z tých istých dôvodov, ako namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd pripomína, že v systematike ústavy aj dohovoru sú celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04)].

21. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva (základného práva garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy) nedosahuje takú intenzitu, že s prihliadnutím aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. IV. ÚS 242/07).

22. Ústavný súd pri meritórnom prerokovaní tejto časti ústavnej sťažnosti preto skúmal, či napadnutý postup okresného súdu je v príčinnej súvislosti s porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, pričom zistil, že v okolnostiach prípadu to tak nie je. Totiž, vychádzajúc z obsahu ústavnej sťažnosti, nemožno konštatovať, že by okresný súd v právnej veci sťažovateľa odmietol konať.

23. Vzhľadom na uvedené nebolo v súvislosti so sťažovateľom namietanými zbytočnými prietahmi v napadnutom konaní možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým postupom okresného súdu, a preto ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

24. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom

konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

25. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Z § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

26. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur z dôvodov uvedených vo svojej ústavnej sťažnosti, pričom poukazuje na to, že v dôsledku zbytočných prieťahov v napadnutom konaní nebolo možné započítať jeho väzbu v predmetnej veci do výkonu trestu, za ktorý bol už právoplatne odsúdený iným súdom.

27. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, III. ÚS 10/02, I. ÚS 257/08). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Ústavný súd považuje sťažovateľom požadovanú sumu finančného zadosťučinenia za neprimeranú a zároveň pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

29. Vzhľadom na konštatované zbytočné prieťahy v postupe okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 000 eur za finančné zadosťučinenie primerané konkrétnym okolnostiam napadnutého konania (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

30. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti požiadal ústavný súd o priznanie náhrady trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom.

31. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

32. Predmet sporu pred ústavným súdom nie je možné oceniť peniazmi. Ústavný súd vo veci sťažovateľa viedol jedno konanie na základe jednej ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľom. Ústavný súd pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

33. Ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia; podanie ústavnej sťažnosti; replika sťažovateľa). Základná sadzba tarifnej odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je v sume 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je v sume 10,87 eur.

34. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 691,34 eur, a to za tri úkony právnej služby v roku 2021 spolu v sume 543,51 eur (3 úkony \times 181,17 eur) a trikrát režijný paušál spolu v sume 32,61 eur (3 \times 10,87 eur), pričom výsledná suma 576,12 eur bola navýšená o daň z pridanej hodnoty (115,22 eur = 20 % \times 576,12 eur), keďže právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty. Celková suma náhrady trov konania tak predstavuje sumu 691,34 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

35. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

36. V zmysle § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu

